

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ (MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)*

*Sedat ALTINTAŞ***

*İzzet GÖRGEN****

ÖZET

Bu araştırmada, sınıf öğretmenliği adaylarının son okul uygulaması dersi olan "Öğretmenlik Uygulaması II" dersi üzerine görüş ve değerlendirmelerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulamasına dair beklentileri ile öğretmenlik uygulaması derslerinde yaşadıkları olumlu ve olumsuz durumlara ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Öğretmenlik uygulaması dersinin amacı, "öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenim süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını" sağlamaktır. Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adayının yaptığı etkinlikler, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı tarafından değerlendirilmektedir. Ancak, öğretmen adayının da kendi yaptığı etkinlikler üzerine yansıtıcı düşünüp öz değerlendirme yapmasını sağlamak öğretmenlik uygulamasının verimliliğini artırabilir. Araştırma 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı 4. sınıfa devam eden ve öğretmenlik uygulamalarına katılan 21 öğrenci üzerinde yürütülen nitel bir çalışmadır. Verilerin toplanması aşamasında, bir açık uçlu soru sorulmuş ve veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Elde edilen veriler dört ana tema altında yorumlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen verilere göre, öğretmen adaylarının "öğretmenlik uygulaması" dersinden beklentilerinin gelecekte yapacakları mesleğe ilişkin gözlem ve uygulamalar yaparak tecrübe edinmek olduğu söylenebilir. Öğretmenlik uygulaması II dersi sonunda öğretmen adaylarının beklentilerine ulaştıkları söylenebilir. Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi ile kendilerini gerçek bir öğretmen gibi hissettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması sürecin de yaşadıkları sorunların başında sınıf yönetimi ve planlamanın geldiği söylenebilir.

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Arş. Gör. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri, El-mek: altintassedatt@gmail.com

*** Doç. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim, El-mek: igorgen05@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması, sınıf öğretmeni adayları, fakülte-okul işbirliği

**THE OPINIONS OF PRE-SERVICE TEACHERS ABOUT
TEACHING PRACTICE
(MUĞLA SITKI KOÇMAN UNIVERSITY SAMPLE)**

ABSTRACT

This study aims to determine the opinions and evaluations of pre-service teachers about “Teaching Practice II” course, the last school practice course. In accordance with this aim, it is attempted to determine the opinions of pre-service teachers about their expectations from teaching practice and the positive or negative things they encountered in teaching practice courses.

The aim of Teaching Practice course is to ensure that “the pre-service teachers will be prepared well for teaching profession and they will achieve competence to use the information, abilities, attitudes and habits about world knowledge, special field education and teaching profession in a real teaching environment. In teaching practice, the activities pre-service teachers used are evaluated by their practice teachers and instructors. However, providing a pre-service teacher to do a self-evaluation by thinking reflectively about the activities he/she used will increase the productivity of teaching practice. The study is a qualitative study, carried out with 21 students who have attended in teaching practice and go on their education on the 4th grade in Primary School Teaching Undergraduate Program in Muğla Sıtkı Koçman University Education Faculty. In the process of data collection, an open-ended question was asked to the participants and the data was analyzed by content analysis. The obtained data was interpreted in four main themes.

According to the data obtained from this study, it can be remarked that pre-service teachers’ expectations from “teaching practice” course was to gain experience by doing observations and applications about the profession they will have in the future. It can also be observed that pre-service teachers reached their expectations at the end of “Teaching Practice II” course. Pre-service teachers indicated that they felt themselves as real teachers with the help of teaching practice course. Lastly, it can be concluded that among the problems pre-service teachers encountered during teaching practice, classroom management and planning were in the lead.

Key Words: Teaching Practice, Primary School Pre-service Teachers, Faculty-School Cooperation

1. Giriş

Günümüzde hızla gelişen teknoloji ve bilgi toplumunun artan ve değişen gereksinimleri, eğitimin niteliğinin artırılması gerekliliğini de beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda, eğitim-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014*

öğretiminin neferleri olan öğretmenlerin yetiştirildiği programlar Türkiye’de mercek altına alınmış, nitelikli öğretmen yetiştirilmesi amacıyla Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde Yüksek Öğretim Kurulu - Dünya Bankası işbirliğiyle 1994 - 1998 yılları arasında çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Yüksek Öğretim Kurulunun (YÖK), 1998-1999 öğretim yılında, eğitim fakültelerinde gerçekleştirdiği yeniden yapılanma programının en önemli parçalarından biri fakülte-okul işbirliği programıdır (YÖK, 1998a:29-31). Bu kapsamda Amerika ve İngiltere’de uygulanan öğretmen eğitim programları incelenerek, Türkiye’de eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının okullarda daha fazla pratik yapmaları sağlanmış ve bu süreçte yapılan çalışmalar düzenli ve sistematik bir biçimde gözlemlenerek değerlendirme yoluna gidilmiştir (YÖK, 1999).

Öğretmen adayları, mesleki yaşantılarının temelini okullarda yaptıkları uygulamalar esnasında oluşturmaktadır. Öğretmenlik Uygulaması öğretmen yetiştirme programlarının en önemli derslerinden biridir (YÖK, 1998a). Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adaylarına, öğretmen olacağı alanda ve öğretim düzeyinde, bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazandıran ve belirli bir dersi ya da dersleri planlı bir şekilde öğretmesini sağlayan; uygulama etkinliklerinin tartışılıp değerlendirildiği bir dersi” ifade etmektedir (MEB Mevzuat, 1998/2493). Öğretmenlik uygulaması dersinin amacı, “öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenim süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını” sağlamaktır (MEB Mevzuat, 1998/2493). Öğretmenlik Uygulaması dersi, 2 saati teorik olarak fakültede, 6 saati uygulama okulunda yapılan bir derstir. Okul Deneyimi çalışmalarının devamı niteliğinde olan bu ders, öğretmen adaylarının yıllardır süren eğitimleri sürecinde edinmiş oldukları mesleki bilgi ve becerileri okul ortamında uygulama fırsatı verir (Gedik ve Göktepe, 2008).

Okullardaki uygulamaların sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi, uygulama taraflarının koordineli çalışmasına ve belirlenen sorumluluklarını yerine getirmelerine bağlıdır. Öğretmenlik uygulamasının hedefine ulaşması için bu kişilerin, program geliştirme, uygun ortam sağlama, öğretmen adayını okula yerleştirme, onların sınıfa uyumunu sağlama, ders araç gereci hazırlamasına yardımcı olma, değerlendirme ve dönüt verme, ders dışı etkinliklere katılmasını sağlama, uygulamadan çıkan sorunları çözme gibi konularda işbirliği yapmaları gerekir (Ünver, 2003).

Yurtdışında yapılan çalışmalar uygulama okullarında yapılan öğretmenlik uygulamalarının öğretmen eğitimi ve gelişimi üzerinde pozitif katkısını ortaya koymaktadır (Beck & Kosnik, 2002; Brooks, 2006; Burton, 1998). Ülkemizde ise eğitim fakültelerinde başlatılan bu yeni yapılanmanın ardından Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin değerlendirilmesine yönelik birçok çalışma yapılmıştır (Baştürk, 2007; Boz & Boz, 2006; Bulut & Demircioğlu, 2000; Çetintaş & Genç, 2005; Genç, Sarıçam & Bakır, 2001; Güzel & Cerit, 2006; Güzel & Oral, 2006; Köroğlu, Başer & Güneş, 2000). Fakat öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilgili görüş ve değerlendirmelerini ortaya koyan çok az sayıda çalışma yapılmıştır (Bulut & Demircioğlu, 2000; Boz & Boz, 2006; Baştürk, 2007; Eraslan, 2009; Koç & Yıldız, 2012).

Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adayının yaptığı etkinlikler, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı tarafından değerlendirilmektedir. Ancak, öğretmen adayının da kendi yaptığı etkinlikler üzerine yansıtıcı düşünüp öz değerlendirme yapmasını sağlamak öğretmenlik uygulamasının verimliliğini artırabilir. Bu amaçla yapılacak yansıtıcı çalışmalar hem öğretmen adayının performansını gözden geçirip gelecekteki uygulamaları konusunda önlem almasını sağlayacak hem de sürecin değerlendirilmesi amacıyla öğretim elemanına veri sağlayacaktır. Bu bağlamda mevcut çalışmanın alan yazına katkısı olacağı düşünülmektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer2014

2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, sınıf öğretmenliği adaylarının son okul uygulaması dersi olan "Öğretmenlik Uygulaması II" dersi üzerine görüş ve değerlendirmelerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulamasına dair beklentileri ile öğretmenlik uygulaması derslerinde yaşadıkları olumlu ve olumsuz durumlara ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

3. Yöntem

Bu çalışma, fakülte-okul işbirliği programı kapsamında, sınıf öğretmenliği adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi üzerine görüş ve değerlendirmelerini tespit etmek amacıyla yapılmış nitel bir çalışmadır. Nitel çalışmanın en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Bir duruma ilişkin etmenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

3.1 Katılımcılar

Araştırma 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı 4. sınıfa devam eden ve öğretmenlik uygulamalarına katılan 21 öğrenci üzerinde yürütülmüştür.

3.2 Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanması aşamasında, bahar yarıyılıının sonunda, sınıf öğretmenliği adaylarına, öğretmenlik uygulaması dersi için gittikleri okullarda elde ettikleri olumlu veya olumsuz deneyimlerini değerlendirip yazmaları amacıyla bir açık uçlu soru sorulmuştur. Açık uçlu soru bir taraftan araştırmacıya araştırmak istediği konuyla ilgili esnek bir yaklaşım olanağı sağlarken bir taraftan da incelenen konuyla ilgili önemli değişkenlerin gözden kaçmasını önler (Yıldırım & Şimşek, 2008).

3.3 Verilerin Analizi

Öğretmen adaylarına şu açık uçlu soru yöneltilmiştir: "Bu dönem aldığınız öğretmenlik uygulaması dersinde elde ettiğiniz deneyimleri, bu dersi oluşturan öğeleri göz önünde tutarak (gözlemler, sınıf içi uygulamalar, geribildirim veya dönütler, uygulama öğretmenleri, okul öğrencileri, öğretim elemanları gibi) değerlendiriniz?" Bu soruyu en ayrıntılı biçimde yanıtlamaları istenirken verdikleri yanıtların fakülte-okul işbirliği programının geliştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi açısından çok önemli olduğu ve herhangi bir şekilde notla değerlendirilmeyeceği vurgulanmıştır.

Öğretmen adaylarının dönemin sonunda yukarıda ifade edilen açık uçlu soruya verdikleri yazılı açıklamalar içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Her bir aday öğretmenin yazılı açıklaması olumlu ve olumsuz deneyimlerin tespiti amacıyla incelenmiş, araştırma sorusu kapsamında ana temalar belirlenmiş ve sürekli diğer öğrencilerle karşılaştırılarak ortak temaların oluşturulması yoluna gidilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2008).

4. Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının verdikleri cevapların tümü ortak temaların bulunması amacıyla analiz edilmiş ve içerik analizi sürecinin sonunda dört ana temaya ulaşılmıştır. Bu temalar şunlardır:

1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri ve gerçekleştirme durumu,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

2. Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının yaşadıkları güçlükler,
3. Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adayı açısından gerçekleşen öğrenmeleri,
4. Öğretmenlik uygulamasında gördükleri eksik yönler ve çözüm önerileri.

4.1 Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri ve gerçekleşme durumu

Öğretmen adaylarının yaptıkları değerlendirmelerden öğretmenlik uygulaması dersinden beklentilerinin "öğretmenlik mesleği için uygulama yaparak deneyim kazanmak, öğretmenlik mesleğinin bilincinde yetişmek, fakültede öğrendiklerini sahada uygulama fırsatı yakalamak ve mesleğe uygun olup olmadıklarını belirlemek" şeklinde olduğu belirlenmiştir. Bu temaya ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinden bazıları şunlardır;

Bu dersten beklentim artık sonuna geldiğim öğrencilik yaşantımda uygulamanın bolluğu ile bu güne kadar getirdiğim teorik bilgileri uygulayabilmek ve kendimi test edebilmektir.

Öğretmenlik uygulamasından beklentim, öğretmenlik mesleğinde bir nebze tecrübe kazanmak, uygulama öğretmenlerini izleyerek onların tecrübelerinden yararlanmaktır.

Staja başlamadan önce tam olarak öğretmenlik mesleğine uygun olup olmadığı konusunda çelişkilerim vardı. Bu mesleği yapabileceğime inanıyordum ama bir şekilde kendimi test etmeliydim. Bu çelişkileri stajda giderebileceğimi düşünüyordum ve beklentim bu yöneydi.

Öğretmenlik uygulaması dersinin hem şimdiki öğrencilik hayatıma hem de gelecekte ki öğretmenlik hayatıma önemli katkılar sağlayacağını düşünüyorum.

Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersinden beklentilerini bu şekilde ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının yaptıkları değerlendirmeler sonucunda, öğretmenlik uygulaması dersinin sonunda beklentilerine ulaştıkları görülmektedir. Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersinin sonunda beklentilerine ulaşma düzeylerini şu şekilde belirtmişlerdir;

Saydığım beklentilerin çoğuna ulaştım. Eksiklerimi gördüm.

Okulda yaptığımız uygulamalar sayesinde üniversitede öğrenmediğim bir çok bilgiler öğrendim ve deneyim kazanmış oldum. Beklentim gerçekleşti ve uygulama öğretmeni sayesinde çok önemli bilgiler edindim.

Bu stajla mesleği daha çok sevdim. Mesleğe başlamak için can attım.

Artık öğretmenlik yapabilecek düzeye geldiğimi düşünüyorum. Bu dönemki staj dersi oldukça verimliydi ve beklentilerimi karşıladı.

Beklentilerime ulaştığı düşünüyorum çünkü ilk ders anlatışımda normalde bir saat aralıksız konuşabilen ben ilk olarak kelimeleri bir araya getiremediği fark ettim. Çünkü hiç deneyimim yoktu.

Beklentilerime kesinlikle uygulama öğretmeni sayesinde ulaştım.

Bu ders bana nasıl bir öğretmen olacağım hakkında rehber oldu.

4.2 Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının yaşadıkları güçlükler

Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulamasında, sınıf yönetimi ve planlama ile ilgili sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları uygulama okulunda karşılaştıkları; sınıf yönetiminde sorun yaşama, öğrencilerin seviyesine inememe, sınıfta otorite olarak görülmemesi, ses tonlarını etkili kullanamama ve zamanı etkili kullanamama gibi sorunların olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarının ders anlatımları için hazırladıkları planlarında yetersiz

kaldığı ortaya çıkmaktadır. Bunun sebebi olarak deneyim eksikliği ve öğrencileri yeterince tanıyamamaları olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adayların bu temaya ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

Sınıfın kontrolünde ilk haftalar çok zorlanıyordum çünkü öğrencilerin dikkati çok çabuk dağılıyordu ayrıca öğretmenleri baskın bir eğitime karşı olduğu için öğrencileri hiç sıkıyordu, öğrenciler ok rahattı. Bu yüzden bende sınıfı iyi tanımadığım için onları çözmekte zorlandım.

İlk ders anlatımı yaptığımda çok heyecanlandım. Sınıfa yeterince hakim olamadığım zamanların farkına vardım. Sesimi etkili kullanamadım.

Sınıf kontrolünde kendimi eksik hissettiğimi söyleyebilirim. Öğrenciler 1. sınıf ve hala sınıf kurallarına uymuyorlar. Tecrübe eksikliği yaşadım.

Ders anlatımlarında ses tonumu yeterince ayarlayamadım.

Bazı öğrencileri ne yaparsam yapayım istediğim görünüme sokamıyorum. Sus dedikçe konuşuyorlar. İçeriğe tam hakim olmadığım için planlarda kendimi daha zayıf hissediyorum.

Ders anlatımlarında zamanı etkili kullanamadım.

Beni en çok zorlayan 1. sınıf öğrencilerini disiplin altına almaktı. Ben sınıfta ders anlatırken hepsi kendi aralarında konuşmaya başlıyorlar ve dikkatleri çok çabuk dağılıyordu.

İlk dersimi Türkçe anlatarak yaptım. Planımı hazırlamıştım. Her şey hazırды. Ders anlatmaya başladım. Öğrenciler o kadar üst seviyedeydi ki o kadar iyi bir plan yapmama rağmen etkinliklerim dersin ortasında bitti.

4.3 Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adayı açısından gerçekleşen öğrenmeleri

Öğretmen yetiştirmede önemli bir yeri olan öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarına öğrendiklerini uygulama; öğretmenlik mesleği için gerekli olan yeterlikleri kazanma ve mesleki etik değerleri kazanma gibi olanaklar sunmaktadır. Öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasında yaşadıkları sorunların bir kısmının kendileri için ders verici ve öğretici nitelikte olduğunu, bu alanlardaki eksiklerini görüp giderme fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarına göre uygulama etkinlikleri sırasında gerçekleşen öğrenme durumları, sınıf yönetimi, öğretim süreci ve planlama konularındadır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin başlangıcında sınıf yönetiminde yaşadıkları güçlükleri zamanla yendiği görülmektedir. Öğretmen adayları, staj uygulamasının ilerleyen haftalarında sınıf içi kontrollerinin geliştiğini, zamanı etkili kullanabildiklerini ve ses tonları daha iyi ayarlayabildiklerini belirtmişlerdir. Bunların sonucunda ders anlatımları ile beraber kendilerini gerçek bir öğretmen gibi hissettiklerini dile getirmişlerdir.

Öğretmen adayları ders anlatımları için hazırladıkları ders planlarında da ilerleme kaydettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları uygulama sürecinde, uygulama öğretmenlerin kullandığı öğretim yöntem tekniklerini öğrenmiş ve uygulamışlardır. Ayrıca öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi ile okulların işleyişini ve yapısını, öğrencileri ve öğretmenleri yakından tanıma fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir. Bu temaya ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin bazıları şu şekildedir;

Çocukların ruh hallerini, kişiliklerini çok kısa zamanda tanıdığım için onlarla kaynaşmam ve sınıf kontrolünü sağlamam çok kolay oldu.

Kendime güvenmeye başladım. Uygulama öğretmenin yaptığı ders anlatımlarının hemen ardından yaptığı dönütlerde kendimdeki eksiklikleri görmemi sağladı. Sonlara doğru yaptığım ders anlatımları daha iyi geçti ve hem ben hem de öğrenciler ders anlatımlarımdan zevk aldık.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

Dört saat üst üste ders işledim. Bu benim için çok farklı ve heyecan verici olmuştur. Kendimi gerçek bir öğretmen gibi hissetmeye başladım.

En önemlisi öğretmen gibi ders anlatabildim. İlk başlarda sınıfı kontrol etme yeteneğim sınırlı iken daha sonraki zamanlarda bu ilerleme kaydetti.

Artık zamanı ekonomik kullanabiliyorum. Aktif katılımı sağlayan etkinliklere (drama, örnek olay vs.) ağırlık vermeyi seviyorum.

Stajda akıllı tahta sistemine ayak uydurma konusunda ilerleme kaydettiğimi ve sınıf kontrolünü tam olarak öğrendiğimi düşünüyorum.

İlerleyen haftalarda daha iyi plan yaptım. Her der anlatmamda biraz daha iyiydim. Öğrencilerle daha iyi iletişim kuruyor ve fazla heyecanlanmaz oldum. Artık öğretmenlik yapabilecek düzeye geldiğimi düşünüyorum.

Eğitim yaparken dersin eğlendirerek verilmesini gördüm, öğrendim ve uyguladım. Eğitsel oyunlara, drama ve canlandırmaya sıkça başvurmam gerektiğini anladım.

Öğretmenlik yapamayacağım düşüncesindeydim faka öğretmenlik uygulaması bu mesleği yapacağıma dair düşüncelerimi olumlu yönde değiştirdi.

Otuz yedi yıllık deneyim sahibi uygulama öğretmenimiz sayesinde görev başında iken nasıl davranılması gerektiğini, öğrencilerle iletişim yollarını, öğretmen yöntem ve tekniklerini, sınıf yönetimi ve disiplin modellerini ve pek çok konuyu yakından takip edebildim.

Bu derste hazırladığımız raporlar sayesinde işleyişin nasıl olduğunu, kurumların yönetmenliğin neye göre işlediğini öğrendim.

Okulun genel olarak örgüt yapısını, okulun işleyişini tanıma; öğrenciler, öğretim programı ve öğretmenler hakkında genel olarak bilgi sahibi oldum.

4.4 Öğretmenlik uygulamasında gördükleri eksik yönler ve çözüm önerileri

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması için ayrılan zamanı yetersiz buldukları görülmektedir. Öğretmen adayları staj için gittikleri uygulama okullarında sadece bir sınıfı gördüklerini, ayrıca atanabilecekleri okulun staj yaptıkları okullardan farklı iklimlere sahip okullar olması ihtimali olduğu için bunun bir eksiklik olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adayları, Türkiye'de birleştirilmiş sınıflı okulların sayısının çok olduğunu ve bu yüzden böyle bir okula atanma durumlarına karşılık birleştirilmiş sınıflarda staj uygulamalarının olmamasının eksiklik olduğunu düşünmektedirler. Öğretmen adayları son senelerinde KPSS sınavına girecek olmaları sebebiyle staj uygulamalarına yeterince vakit ayırmadıklarını ve staj uygulamaların bu sebeple verimsiz geçtiğini belirtmişlerdir.

Öğretmen adayları belirttikleri bu sorunlar karşısında öğretmenlik uygulaması dersine ayrılan zamanın kesinlikle artırılmasını ve sadece son sene değil diğer dönemlerde öğretmenlik uygulaması dersinin olması gerektiğini önermişlerdir. Öğretmen adayları, atanmaları durumunda farklı okul iklimleriyle ve farklı yaş grubundaki sınıflarla karşılaşacakları için öğretmenlik uygulaması dersinde farklı okullar ve sınıflar görmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları, Türkiye'de birleştirilmiş sınıf uygulamasının yaygın olması sebebiyle birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik uygulamasının konulmasını önermektedirler. Son olarak öğretmen adayları KPSS sınavına hazırlandıkları dönemde staj yapmalarının verimsiz geçtiğine bunun için de stajın farklı dönemlere konulmasını önermişlerdir. Öğretmen adayları yaptıkları staj dönemi boyunca öğretmenlik uygulaması II dersinin uygulanmasında gördükleri eksiklikleri ve çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

Turkish Studies

Ders sayısı ve uygulama sayısı arttırılmalıdır.

Öncelikle öğretmen adaylarının staj süreleri kesinlikle arttırılmalı çünkü öğretmenlik yapılması kolay bir meslek değil bu yüzden bu kadar kısa zamanda tam anlamıyla bir öğretmen adayının yetişmeyeceğini düşünüyorum. Ayrıca sınıf mevcutlarına belli bir sayı getirilmeli.

Okullarda yaptığımız uygulamalar bana göre yetersiz. Fakültelerde verilen dersler hep teorik fakat okullarda edindiğim bilgilere göre öğretmenlik mesleği ancak yaparak yaşayarak tecrübe edinip geliştirilmesi gereken bir meslek. Bunun için okullarda yapılan uygulamalar daha erken başlatılmalı. Belki 1. sınıfta gözlemci olarak staja gidilip 2. sınıftan itibaren artarak ders anlatımları başlamalı.

Fakültedeki ders sayıları azaltılıp okullardaki uygulamalara ağırlık verilmeli.

Uygulama derslerine biraz daha ağırlık verilmeli çünkü bizim en önemli eğitmenlerimizin çocuklar olduğunu düşünüyorum. Daha fazla öğrenci ve daha fazla okul ortamı görmeliyiz.

Ben 4. sınıflarda staj yaptım Bunun hata olduğunu düşünüyorum. Beni birinci sınıflara vermeliydiler çünkü atanırsam büyük ihtimalle birinci sınıfları okutacağım.

Staj döneminde, farklı sınıflara girilseydi daha iyi olurdu. Her hafta farklı sınıflara girilmesi farklı yaş gruplarındaki öğrencileri tanıma fırsatı verebilirdi. Öğretmenlik uygulaması dersinin her dönem olacak şekilde konulması gerektiğini düşünüyorum.

Öğretmen adayının gördüğü okul iklimiyle muhtemel bir atamada gideceği okul farklı olabilir. Öğretmen adayları farklı okul iklimleri ile tanıştırılmalıdır.

Türkiye'deki okulların %50'sinin birleştirilmiş sınıflı okullar olduğunu düşünürsek sınıf öğretmen adaylarının en azından bir dönem stajlarını birleştirilmiş sınıflarda yapmaları gerektiğini düşünüyorum.

Son yıl KPSS olduğu için stajlar bir zaman kaybı olarak görülüyor. Stajların ikinci ve üçüncü sınıfta olması stajın verimini arttırabilir.

Öğretmen adayları KPSS stresinden staj derslerine odaklanamıyorlar. Arada bir ders anlatıyoruz. Öğrenciyi tam olarak tanımıyoruz. Staj yaptığımız zamanda yetersiz.

Öğretmen adayı son döneminde sadece staj yapmalı ve başka bir şeyle uğraşmamalı. Devlet ihtiyacından fazla öğrenciyi eğitim fakültesine almamalı.

Öğretmen olarak atandığımız yerde belki de müdür yetkili öğretmen olacağız. Bu idare grevini nasıl yerine getireceğiz bilmiyorum. Öğretmenlik uygulamasında okullarda nasıl öğretmenliği öğreniyorsak müdürlüğü de öğrenmeliyiz

5. Tartışma ve Sonuçlar

Bu çalışmada öğretmen adaylarının görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının "öğretmenlik uygulaması" dersinden beklentilerinin gelecekte yapacakları mesleğe ilişkin gözlem ve uygulamalar yaparak tecrübe edinmek olduğu söylenebilir. Aynı zamanda öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinde edindikleri bilgilerini bu ders ile uygulama fırsatı yakalayarak mesleğe hazır olup olmadıklarını test etmeyi amaçladıkları düşünülebilir.

Öğretmenlik uygulaması II dersi sonunda öğretmen adaylarının beklentilerine ulaştıkları söylenebilir. Öğretmenlik mesleği için deneyim kazanmada ve mesleği yakından tanımada staj uygulamalarının önemi de bu şekilde ortaya çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının staj uygulamaları ile eksiklerini gördükleri, öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirdikleri ve atanmadan

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014*

önce test edip eksiklerini gördükleri söylenebilir. En önemlisi öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi ile kendilerini gerçek bir öğretmen gibi hissettiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması sürecinde yaşadıkları sorunların başında sınıf yönetimi ve planlamanın geldiği söylenebilir. Bunun sebebinin son sınıfa gelene kadar okullarda uygulama yapma fırsatlarının olmaması sebebi ile yaşadıkları deneyim eksikliği olduğu düşünülebilir. Öğretmen adayları sınıf ortamını ve öğrencileri iyi tanımadıkları için zamanı ve ses tonlarını etkili kullanmakta da zorlanmış görülmektedirler. Ekiz'e (2006) göre öğretmen adaylarının sınıf disiplini, zaman yönetimi ve öğretimin pratik kültürü gibi konularda zorluk çektiklerini belirtmektedir. Şahin, Şenel ve İpek'in (2007) yaptıkları bir çalışmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında, öğretmen adaylarının en çok sınıf yönetiminde, araç-gereç temin etmede ve zamanı etkili kullanmada sıkıntı çektikleri görülmüştür. Koç ve Yıldız (2012) ve Güven'in (2004) yaptığı çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmen adayları, staj uygulamaları sürecinde sınıf yönetimi, öğretim süreci ve planlama konularında öğrenme durumları gerçekleştirmişlerdir. Koç ve Yıldız'ın (2012) yaptığı çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Karadüz ve diğerleri (2009) tarafından yapılan çalışmada ise öğretmen adayların sınıf yönetimi yeterliliklerinin önemli bir kısmını uygulama ortamında geliştirdikleri buna rağmen bir kısmını uygulama ortamında gösteremedikleri ve buna bağlı olarak bir gelişme sağlayamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Hascher ve Wepf'in (2007) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının uygulama sürecinde, planlama, dersin işlenişi, disiplin, kuralların oluşturulması ve uygulanması ve değerlendirme konularında öğrenme durumlarının gerçekleştiği saptanmıştır.

Öğretmen adaylarına göre öğretmenlik uygulaması II dersinin en önemli eksiği programda uygulama saatlerinin yetersiz kalmasıdır. Öğretmen adayları staj uygulamaların öğretmenlik mesleğine hazırlanabilmek için yeterli olmadığı görüşündedirler. Gökçe ve Demirhan'nın (2005) yaptıkları çalışmada uygulama öğretmenleri, öğretmen adaylarının uygulama sürelerinin uzatılarak sadece öğretmenlik uygulaması etkinlikleriyle ilgilenmelerinin sağlanması, üniversite eğitimlerinde daha çok uygulamaya yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının son sınıfta KPSS endişesi içinde olmalarının öğretmenlik uygulamasının verimliliğini düşürdüğü söylenebilir. Bu bulgu, Eraslan (2009), Gökçe ve Demirhan (2005) ve Yılmaz ve Kab (2013) tarafından yapılan çalışmaların bulguları ile paralellik göstermektedir.

Bu çalışmada öğretmen adaylarının uygulama dersinde kaynaştırma eğitimi alan öğrencilere yönelik faaliyetlere katılmak istedikleri de ortaya çıkmıştır. Gözün ve Yıkış'ın (2004) çalışmalarında öğretmen adaylarının kaynaştırmaya yönelik bilgilendirme programının öğretmen adaylarının kaynaştırmaya yönelik tutumları üzerinde olumlu etkisinin olduğu bulunmuştur. Bu doğrultuda uygulama faaliyetlerinde kaynaştırma eğitimi alan öğrencilere yönelik etkinliklerin yer alması öğretmen adaylarının mesleki gelişimine de katkı sağlayabilir.

Öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulamaları faaliyetlerinin kapsamına köy okullarının da girmesini, öğretmenlik uygulamasından daha çok tecrübe edinmeyi, birden fazla uygulama sınıfında uygulama yapmayı istedikleri ortaya çıkmıştır. Uygulama faaliyetlerinin köy okullarını kapsamı gerektiği bulgusu, Gündoğdu (1998), Harmandar vd. (2000) ile Cansaran, İdil ve Kalkan'ın (2006) çalışmalarının bulguları ile benzerlik göstermektedir. Öğretmen adayları, ilerde atanabilecekleri okullarda idareci görevi üstlenmeleri ihtimallerine karşılık öğretmenlik uygulaması dersinin içeriğinde idarecilik görevinin nasıl yapılacağına ilişkin deneyimlerinde yaşatılmasını istemektedirler.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer2014*

Çalışmadan elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında, öğretmen adaylarının staja gitme amaçları ile ulaştıkları amaçların paralellik gösterdiğini söylenebilir. Fakat bu uygulama saatlerinin yetersiz kalmasının da daha fazla deneyim kazanmalarının önünde bir engel olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının staj dönemlerinin verimli geçtiği ve ilk başlarda yaşadıkları sıkıntıları süreç içinde aştıkları genel değerlendirmelere bakıldığında görülmektedir. Öğretmen adaylarının, staj uygulamalarının farklı sınıflarda ve farklı okullarda uygulanması ile daha fazla deneyim kazanmayı istemekte oldukları görülmektedir. Ayrıca staj uygulamalarının son sınıfta olması sebebiyle öğretmen adaylarının KPSS endişesi içinde olduklarını ve uygulamalara gereken özeni gösteremedikleri anlaşılmaktadır.

6. Öneriler

1. Öğretmenlik uygulaması derslerinin yapılandırılmasında, öğretmenlik uygulamasının incelendiği araştırmalarda elde edilen bulgular dikkate alınmalıdır. Eğitim fakültelerinde verilen eğitim öğretmen adaylarının yaşadıkları güçlükler ve eksiklere göre yeniden düzenlenmelidir.

2. Sınıf öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun köy okullarında ve birleştirilmiş sınıflarda görev yaptıkları düşünüldüğünde öğretmenlik uygulaması dersinin köy okullarını da kapsamaması öğretmen adaylarına yaşantı zenginliği sağlayabilir.

3. Öğretmenlik uygulamasına ayrılan saatler artırılmalıdır. Sadece son ders döneminde öğretmen adaylarının ders anlatımı yapmalarına yerine her dönemde ders anlatımları ile daha fazla deneyim kazanmaları sağlanmalıdır.

4. Öğretmenlik uygulaması dersleri öğretmen adaylarının KPSS stresi ve endişesi yaşadığı döneme değil de farklı dönemlere koyulmalıdır.

5. Öğretmenlik uygulamalarında sadece öğretmenlik mesleğine yönelik değil idarecilik görevlerine ilişkinde öğretmen adayları bilgilendirilmelidir.

7. Not

Bu çalışma, Gaziantep Üniversitesi'nde 3. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- BAŞTÜRK, S. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersiyle İlgili Deneyimleri. *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Tokat.
- BULUT, S. & DEMİRCİOĞLU, H. (2000). Kimya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması deneyimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 194-200.
- CANSARAN, A., İDİL, Ö. & KALKAN, M. (2006). Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dallarındaki “Okul Deneyimi” Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 26.
- ÇETİNTAŞ, B. & GENÇ, A. (2005). Almanca öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüş ve deneyimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 75-84.
- EKİZ, D. (2006). Kendini ve Başkalarını İzleme: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yansıtıcı Günlükleri. *İlköğretim Online*, 5 (1), 45-57, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 17 Mart 2010 tarihinde indirilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

- ERASLAN, A. (2009). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının 'Öğretmenlik Uygulaması' Üzerine Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitim Dergisi (EFMED)*, 207-221.
- GEDİK, N. & GÖKTAŞ, Y. (2008). Öğretmenlik Uygulaması. İ.H. Demircioğlu (Ed.). *Aday Öğretmenler İçin Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması* (ss.68-89). Ankara: Anı Yayıncılık.
- GÜVEN, İ. (2004). Sosyal Bilgiler Alanı Öğretmen Adaylarının Okul Uygulamalarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Nitel Bir Araştırma. *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4/2.
- GÖKÇE, E. & DEMİRHAN, C. (2005). „Öğretmen Adaylarının ve İlköğretim Okullarında Görev Yapan Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Etkinliklerine İlişkin Görüşleri“. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38 (1), 43-71.
- GÖZÜN, Ö. & YIKMIŞ, A. (2004). Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Konusunda Bilgilendirilmelerinin Kaynaştırmaya Yönelik Tutumlarının Değişimindeki Etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*. Cilt: 5(2), 66-77.
- GÜNDOĞDU, K. (1998), *Öğretmenlik Uygulaması Çalışmaları ve Bu Çalışmalara Ağrı İli Uygulama Okulları ile Ağrı Eğitim Fakültesi'nden Bir Bakış Açısı*. 7.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (9-11 Eylül).
- GÜZEL, H. & CERİT, N. (2006). *Tezsiz yüksek lisans alan öğretmenliği öğrencilerinin okul deneyimi etkinliklerinin karşılaştırılması*. Makale VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur. Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- GÜZEL, H. & ORAL, I. (2006). *S.U. Eğitim fakültesi OFMAE bölümü öğrencilerinin okul deneyimi üzerine bir araştırma*. Makale VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur. Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- HARMANDAR, M & Diğerleri(2000). *Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde "Okul Deneyimi" Uygulaması ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi*. Millî Eğitim Dergisi, Sayı 148.
- HASCHER, T. & WEPF, L. (2007). *Lerntagebücher im Praktikum von Lehramtstudierenden*, Empirische Paedagogik, 21 (2), 101-118.
- KARADÜZ, A., ESER, Y., ŞAHİN, C. & İLBAY, A.B. (2009). "Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Etkililik Düzeyi". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 442-455.
- KOÇ, H. & Yıldız, H. (2012). Öğretmenlik Uygulamasının Yansıtıcıları: Günlükler. *Eğitim Ve Bilim*.
- KÖROĞLU, H., BAŞER, N., & GÜNEŞ, Y. (2000). Okullarda uygulama çalışmalarının değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 85-95.
- MEB Mevzuat (1998/2493). *Öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge*. Tebliğler Dergisi, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/102.html> adresinden 10.02.2014 tarihinde indirilmiştir.
- ŞAHİN, Ç., ŞENEL, T. & İPEK, H. (2007, Eylül). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarında Karşılaştıkları Problemlerin Belirlenmesi". XVI Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Tokat.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

-
- ÜNVER, G. (2003). Öğretmenlik Uygulamasında İşbirliği: Bir Durum Çalışması, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (1), 87-100.
- YILDIRIM, A. &ŞİMŞEK, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILMAZ, K. &KAB, İ. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 'Okul Deneyimi' ve 'Öğretmenlik Uygulaması' Derslerine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeleri. HUMANITAS. Sayı:1
- Yükseköğretim Kurulu (1998a). Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi. Ankara: Mart.
- Yükseköğretim Kurulu (1999). *Türkiye’de öğretmen eğitiminde standartlar ve akreditasyon*. Ankara: Öğretmen Eğitimi dizisi.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

